

Sygn. akt I CSK 3341/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa E. R.

przeciwko R. R.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 29 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 21 stycznia 2022 r., sygn. akt I ACa 88/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od R. R. na rzecz E. R. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 21 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację pozwanego R. R. od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 4 listopada 2020 r., w sprawie z powództwa E. R. o zapłatę, oraz rozstrzygnął o kosztach procesu w instancji odwoławczej.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany, wskazując na naruszenie art. 365 § 1 w zw. z art. 366 k.p.c., art. 327¹ § 1 pkt 1

w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 387 § 2¹ pkt 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na to, że Sąd Apelacyjny, przyjmując za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji, dopuścił się naruszenia powagi rzeczy osądzonej. W sprawie o rozwód umowa stron z 23 sierpnia 2017 r. stanowiła podstawę zasądzenia od skarżącego na rzecz powódki alimentów w kwocie wskazanej w tej umowie. Natomiast w niniejszym postępowaniu ta sama umowa stanowiła podstawę do zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki tej samej kwoty, jednakże tytułem renty.

W ocenie skarżącego, oczywista zasadność skargi wynika również z rozpoznania przez Sąd drugiej instancji tylko jednego zarzutu apelacyjnego, co stanowiło jedynie pozorną kontrolę instancyjną i pozbawiło pozwanego prawa do sądu.

5. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do

jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie zawiera argumentów uzasadniających stwierdzenie występowania tak rozumianej oczywistej zasadności.

Sąd Apelacyjny wskazał, że podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji w zakresie stwierdzenia, że postanowienie § 11 umowy stron z 23 sierpnia 2017 r. o podział majątku wspólnego wypełnia wszystkie *essentialia negotii* umowy renty. Wskazał, że świadczenie to stanowiło jeden z elementów rozliczeń stron z tytułu podziału ich majątku wspólnego i nie miało charakteru alimentów.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący w istocie ogranicza się do podania, że nie zgadza się z powyższym rozumowaniem i przedstawia własną ocenę rozstrzygnięcia, wynikającą z przyjęcia, że umowa zawarta pomiędzy stronami 23 sierpnia 2017 r. stanowiła podstawę zasądzenia od skarżącego na rzecz powódki alimentów w kwocie wskazanej w tej umowie. Poza przedstawieniem własnego stanowiska skarżący nie wykazał jednak, że w sprawie doszło do kwalifikowanego naruszenia konkretnie wskazanych przepisów prawa, które jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy i prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Na marginesie można jedynie zauważyć, że wskazany przez skarżącego wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z 20 grudnia 2018 r. (VI RC 1339/17), zapadły w sprawie z powództwa R. R. przeciwko E. R. o rozwód, został zmieniony na skutek apelacji skarżącego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19

lipca 2019 r., w ten sposób, że w zakresie roszczeń alimentacyjnych żądania E. R. zostały oddalone. Analiza uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku prowadzi do wniosku, że Sąd ten traktował świadczenie określone w § 11 umowy stron z 23 sierpnia 2017 r. o podział majątku wspólnego jako rentę. Odnosząc się do powyższego zapisu odwołał się bowiem wprost do art. 903 k.c., natomiast omawiając kwestię obowiązku alimentacyjnego po stronie skarżącego przywołał art. 60 k.r.o. i odniósł się do innych niż wskazana umowa okoliczności między stronami, w szczególności do ustalenia, że wina za rozkład pożycia obciążała E. R.. Chybione są zatem zawarte w skardze kasacyjnej twierdzenia skarżącego, że zapis § 11 umowy stron z 23 sierpnia 2017 r. został ostatecznie potraktowany w sprawie rozwodowej jako odnoszący się do kwestii alimentacyjnych.

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie świadczy również wskazana przez skarżącego okoliczność, że Sąd drugiej instancji nie odniósł się do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji pozwanego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odrębne odniesienie się do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2016 r., I CSK 659/15; postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 lutego 2017 r., I CSK 578/16; z 14 marca 2018 r. II PK 120/17). Skarżący natomiast nie podstawiał – poza własną oceną rozstrzygnięcia – przekonujących argumentów świadczących o tym, aby Sąd drugiej instancji nie odniósł się do twierdzeń zawartych w apelacji pozwanego w stopniu uniemożliwiającym przeprowadzenie kontroli kasacyjnej zaskarżonego orzeczenia.

6. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[as]

I.n